

Τα βάρη της διαπλοκής...

Η κυβέρνηση καλείται να πάρει πρωτοβουλίες, ενώ οι επιχειρηματίες δεν φρενάρουν τη μεγέθυνσή τους

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΑΚΟΥΣΗ**

Σε μια κρίσιμη παραγωγική φάση η χώρα, τη στιγμή που ανοίγεται στον κόσμο και έχει μια μοναδική ευκαιρία να ανασυγκροτηθεί σοβαρά και να ξεφύγει από τη βαλκανική μίζερια, ένα πλήθος πολιτικών προβλημάτων έρχονται να προσθέσουν βάρη και να διαμορφώσουν ιδιαίτερα αρνητικές συνθήκες, ικανές να προκαλέσουν αναστατώσεις μεγάλες.

Η αναδιάρθρωση της οικονομίας, η απελευθέρωση των αγορών, η κατανομή των κοινοτικών πόρων, η μεταφορά μεγάλων και κρίσιμων τμημάτων του δημόσιου τομέα στον ιδιωτικό και τέλος η επιχείρηση διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων, βρίσκουν το πολιτικό σύστημα ακάλυπτο, χωρίς τις αναγκαίες διασφαλίσεις, χωρίς τους απαιτούμενους μηχανισμούς προστασίας.

Με υστερήσεις πολλές σε θεσμικό επίπεδο, με συμπεριφορές σταθερά προσηλωμένες στην πελατειακή λογική, με διάχυτη την εντύπωση της διαπλοκής, το πολιτικό σύστημα καλείται να διαχειρισθεί υποθέσεις τεράστιου οικονομικού ενδιαφέροντος, χωρίς την έξωθεν καλή μαρτυρία. Με την αναξιοπιστία έντονη, να διαπερνά οριζόντια όλα τα πολιτικά κόμματα, η διεκπεραίωση των μεγάλων οικονομικών υποθέσεων της προσεχούς περιόδου φαντάζει άκρως προβληματική.

Ηδη πολιτικοί και οικονομικοί παράγοντες νιώθουν τα βάρη του διαρθρωτικού πολιτικού προβλήματος και επιζητούν διέξοδο. Οι πιο ανήσυχοι βλέπουν ακόμη και διαμόρφωση συνθηκών ικανών να προκαλέσουν πολιτική αποσταθεροποίηση και εννοούν αυτές που επικράτησαν στην Ιταλία τα προηγούμενα χρόνια. Δεν είναι τυχαία ως εκ τούτου η συζήτηση για θωράκιση του πολιτικού συστήματος που προέκυψε κατά την προετοιμασία της αναθεώρησης του Συντάγματος. Εστω και προσχηματική —όπως ορισμένοι υποστηρίζουν— η συζήτηση, που άνοιξε στο κυβερνών κόμμα για τα θέματα αυτά, δεν είναι τίποτε άλλο παρά προϊόν της ανωτέρω περιγραφείσας ανησυχίας. Τα τελευταία γεγονότα μάλιστα που έλαβαν χώρα στο Κοινοβούλιο με αφορμή την τροπολογία Φλωρίδη για το ποδόσφαιρο και άλλα που μπορεί να εμφανισθούν στη διαδρομή, καθιστούν εντονότερο τον προβληματισμό και επιτακτική την ανάληψη πρωτοβουλιών.

Πολιτικά στελέχη υποστηρίζουν πως σ' αυτές τις συνθήκες και στο βαθμό που φαίνονται στον ορίζοντα τέτοιου τύπου απειλές δεν υπάρχει άλλος δρόμος, παρά η ανάληψη πρωτοβουλιών από τον ίδιο τον πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη. Ηδη πάντως με αφορμή τη συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, βρίσκονται υπό επεξεργασία συγκεκριμένες προτάσεις, με σκοπό ακριβώς τη διαμόρφωση ενός πλαισίου ικανού να συγκρατήσει τη φθορά του πολιτικού κόσμου. Πληροφορίες αναφέρουν ότι οι κ. Παπαντωνίου και Σταθόπουλος βρίσκονται σε στενή συνεργασία και προετοιμάζουν ενιαίο πλαίσιο παρεμβάσεων που θα περιλαμβάνει τρεις περιοχές. Κατ' αρχήν θα οριοθετείται κατά τρόπο ευκρινή και αδιαμφισβήτητο η σχέση επιχειρηματιών με τα ΜΜΕ, ώστε να εμποδίζεται η απόκτηση διασυνδεδεμένης ισχύος και επιρροής. Ακολούθως κινούνται στη διαμόρφωση ενός μηχανισμού συστημικότερης παρακολούθησης των οικονομικών των κομμάτων, ώστε οι δαπάνες να αντικρίζονται με τα έσοδα. Να πάψει δηλαδή το ση-

μερινό φαινόμενο όπου π.χ. δαπάνες 10 δισ. δρχ. δικαιολογούνται με εμφανή έσοδα μόνο 4 δισ.δρχ. Επιπλέον επεξεργάζονται σχέδιο ισχυροποίησης των ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών, ώστε να μπορούν να ενεργούν αυτοβούλως, χωρίς την πολιτική παρεμβολή. Στο σημείο αυτό αντιμετωπίζεται πρόβλημα ειδικών κοινοβουλευτικών πλειοψηφιών για τα κεντρικά πρόσωπα των αρχών αυτών, ώστε να εξοπλίζονται με ισχυρή πολιτική νομιμοποίηση.

Ουδείς βεβαίως έχει την αυταπάτη ότι οι παραπάνω ρυθμίσεις μπορούν να εγγυηθούν την πάταξη της πολιτικοοικονομικής διαφθοράς. Όμως στο βαθμό που επενδυθούν από κάποιες ισχύος πολιτική κάλυψη, είναι ικανά να ενεργήσουν έστω ως ανάχωμα, ως μηχανισμός ανάσχεσης του προβλήματος, που αν αφεθεί στην τύχη του μπορεί να προκαλέσει ανεπαρκώς ζημιές στη χώρα και τους πολίτες της.

Το βέβαιο είναι πάντως ότι ο προβληματισμός είναι έντονος και οι πολιτικοί κίνδυνοι εμφανείς διά γυμνού οφθαλμού. Η κυβέρνηση δεν μπορεί να μείνει αδρανής η απαθής, όσες υποχρεώσεις και αν ανέλαβε, μέσω της αραγούς, αλλά άκρας αποδοτικής, διαδικασίας χρηματοδότησης των εκλογικών δαπανών.

Ανάλογος προβληματισμός,εκνευρισμός και ανησυχία επικρατεί και στον κύκλο των επιχειρηματιών, των φερόμενων ως εκπροσώπων της διαπλοκής. Όπως μεταδίδουν αξιόπιστοι συνομιλητές αυτών η στενών συνεργατών τους, ανησυχούν για την έ-

νταση και την έκταση της συζήτησης που διεξάγεται αυτή τη στιγμή και θέτουν ερωτήματα του τύπου «πού το πάνε;» όσοι θέτουν τέτοια ζητήματα και «πού θα φθάσει;». Όμως θέλουν να πιστεύουν ότι παρά τις όποιες αναταράξεις δεν θα σημειωθεί αναταραχή ικανή να προκαλέσει πολιτικές ανακατατάξεις, εντός της προσεχούς τριετίας. Στο εύλογο ερώτημα μήπως είναι σκόπιμο και λογικό να βάλουν φρένο και να συγκρατήσουν τους ρυθμούς μεγέθυνσης, απαντούν με τον εξής απλό και αφοπλιστικό για εκείνους τρόπο: «Μα το οικονομικό πεδίο είναι ρευστό, υπό διαμόρφωση, όλα θα παιχθούν στην προσεχή τριετία, πώς ζητούν μόνο από μας να κάνουμε στην άκρη και ν' αφήσουμε τους άλλους να κινηθούν ελεύθερα. Δεν μπορούμε να μειώουμε αμέτοχοι σε μια διαδικασία μεταωσούς δραστηριοτήτων από το κράτος στον ιδιωτικό τομέα, η οποία θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2003. Υπάρχουν άλλωστε πολιτικοί κίνδυνοι. Μετά το 2003 μπορεί να υπάρξουν πολιτικές ανακατατάξεις και να χρειασθεί να έλθουμε σε ένα τύπο διαπραγματεύσεως με την ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας, η οποία είναι δεδηλωμένα εχθρική απέναντί μας. Στην περίπτωση αυτή θέλουμε να έχουμε εξασφαλίσει την ισχυρότερη δυνατή θέση, ώστε να διαπραγματευθούμε από θέση ισχύος». Αν όσα μας μεταφέρονται είναι ακριβή και απηχούν τις σκέψεις και τη στρατηγική των πλττόμενων από τη σημερινή συζήτηση περί διαπλοκής επιχειρηματιών, τότε δεν θα πρέπει ν' αναμένει κανείς εύκολους και γρήγορους συμβιβασμούς με την κυβέρνηση. Αν η κυβέρνηση αποφασίσει να βάλει φρένο και να εμποδίσει τη μεγέθυνσή τους, τότε το πιθανότερο είναι να έλθει σε ρήξη μαζί τους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Θα το πράξει; Μέχρι τώρα δεν έχουμε τέτοια δείγματα. Εκτός και αν οι αποκαλύψεις λάβουν μορφή χιονοστιβάδας και παρασυρθούν τα πάντα υπό το βάρος μιας γενικευμένης πολιτικής αμφισβήτησης.

Μετά τη συνέντευξη Τύπου στη Θεσσαλονίκη, όπου έθιξε το θέμα της διαπλοκής, ο πρωθυπουργός αναμένεται να αναλάβει πρωτοβουλίες για να «θωράξει» τη φθορά του πολιτικού συστήματος.

Οι επικίνδυνες συνθήκες «ιταλικού τύπου» που αρχίζουν να διαμορφώνονται οδηγούν τον πρωθυπουργό στην ανάληψη μέτρων τα οποία θα θωρακίζουν το πολιτικό σύστημα.

«Διαφάνεια», προσκήνιο και παρασκήνιο

Τα ερωτήματα στο κυβερνητικό στρατόπεδο και η στάση των κορυφαιών στελεχών

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Διάχυτη είναι στο Μέγαρο Μαξίμου και ευρύτερα στο κυβερνητικό επιτελείο η ανησυχία για τη μορφή χιονοστιβάδας που προσλαμβάνουν οι αναφορές του πολιτικού κόσμου, περιλαμβανομένων και πολλών προβληματικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ, για τις διαστάσεις του φαινομένου της διαπλοκής.

Στους διαδρόμους των υπουργικών γραφείων και της Βουλής, οι παρενέργειες που μπορεί να έχει η συνεχιζόμενη «επικυριαρχία» του θέματος στην πολιτική σκηνή μονοπωλούν σχεδόν τις συζητήσεις. Το επίκεντρο του προβληματισμού εντοπίζεται, κυρίως, στις επιπτώσεις που θα έχει η συνεχιζόμενη φιλολογία περί διαπλοκής στο εν εξελίξει κυβερνητικό έργο, αλλά και στις υφιστάμενες ισορροπίες εντός του ΠΑΣΟΚ.

Πολλοί θέτουν, για παράδειγμα, το ερώτημα πώς θα μπορέσει η κυβέρνηση μέσα σε κλίμα υπέρπουσας σκανδαλογίας να λάβει κρίσιμες αποφάσεις για θέματα όπως οι απελευθερώσεις των αγορών, η διαχείριση των κονδυλίων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και η προώθηση έργων για την Ολυμπιάδα. Ενώ άλλοι σπεύδουν να επισημάνουν πως αν η παρούσα κατάσταση συνεχιστεί επί μακρόν, μπορεί να «αποδομήσει» την εικόνα του ΠΑΣΟΚ, σε μια περίοδο κατά την οποία το κυβερνών κόμμα είναι απαραίτητο να εμφανίζεται με ενιαίο πολιτικό λόγο εν όψει των

πολλών κοινωνικών μετώπων που ανοίξε το τελευταίο διάστημα η κυβέρνηση.

Βεβαίως, με την παρέμβασή του στο πλαίσιο της συνέντευξης τύπου που παραχώρησε την περασμένη Κυριακή από τη ΔΕΘ, ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης επιχείρησε να δώσει το «στίγμα» για τον τρόπο με τον οποίο τα στελέχη του κυβερνώντος κόμματος θα πρέπει να αντιδρούν στις καταγγελίες της αντιπολίτευσης για το φαινόμενο της διαπλοκής. Η προσπάθεια, όμως, δεν απέδωσε πολλούς καρπούς.

Τα κορυφαία στελέχη του ΠΑΣΟΚ, είτε προτίμησαν να αποστασιοποιηθούν -τουλάχιστον επί του παρόντος- από την όλη συζήτηση είτε την ενέταξαν στις προσωπικές τους στρατηγικές, δημιουργώντας την αίσθηση πλήρους απουσίας μιας «καθαρής γραμμής» στο κυβερνητικό στρατόπεδο. Είναι χαρακτηριστικό ότι μετά το επιβεβλημένο άνοιγμα της συζήτησης περί διαφάνειας, από τους υπουργούς Εθνικής Οικονομίας Γ. Παπαντωνίου και Δικαιοσύνης Μ. Σταθόπουλο, ακολούθησε πανοπερμία απόψεων και θέσεων περί «διαφάνειας».

Ο υπουργός Πολιτισμού Θ. Πάγκαλος, για παράδειγμα, έσπευσε να χαρακτηρίσει «ατελές» το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο για το ιδιοκτησιακό καθεστώς των ΜΜΕ, που είχε διαμορφωθεί επί εποχής στο υπουργείο Τύπου του κ. Ευάγγ. Βενιζέλου, με τον οποίο είχε συγκρουστεί έντονα λίγες ημέρες μετά τον σχηματισμό

της κυβέρνησης. Από την πλευρά του ο κ. Ευάγγ. Βενιζέλος, αν και προτίμησε να μη δώσει συνέχεια στην αντιπαράθεση με τον κ. Πάγκαλο, κινήθηκε σε εκ διαμέτρου αντίθετη κατεύθυνση: έλαβε σαφείς αποστάσεις από τους χειρισμούς του υπάρχοντος κυβερνητικού σχήματος, και υπογράμμισε πως «δεν είναι ευκαριστημένος» από τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται η ισχύουσα νομοθεσία. Ενώ και ο υπουργός Αμυνας Α. Τσοχατζόπουλος περιορίσθηκε αρχικώς στη «θωράκιση» του δικού του αποκλειστικά χώρου, σημειώνοντας πως δεν μπορούν να εγερθούν ερωτήματα για θέματα διαφάνειας στις στρατιωτικές προμήθειες.

Η εικόνα αυτή, όπως ήταν επόμενο, άρχισε ήδη να αντανακλάται και στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ. Ηδη, σειρά βουλευτών με «ειδικό» πολιτικό βάρος, όπως οι κ. Γιαννόπουλος, Καστανίδης και Αρσένος, αξιοποίησαν την εν εξελίξει συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος για να αναπτύξουν απόψεις που απέχουν πολύ από την επίσημη κυβερνητική άποψη περί διαφάνειας. Μάλιστα, ο τελευταίος δεν δίστασε να επισημάνει, την περασμένη Πέμπτη, ότι «το θέμα της διαπλοκής στη χώρα μας έχει φθάσει σε ένα σημείο που δεν πάει άλλο, και είναι θέμα τιμής για το Κοινοβούλιο να το αντιμετωπίσει αποφασιστικά».

Και αν όλα αυτά συμβαίνουν στο προσκήνιο, πίσω από τους προβολείς το κλίμα είναι πολύ χειρότερο: στα υ-

πουργικά γραφεία εγείρονται ερωτήματα για το αν ένα ενδεχόμενο κύμα σκανδαλογίας θα «ακουμπήσει» τους τομείς ευθύνης τους. Ενώ μεταξύ των βουλευτών τα συττροφικά μαχαίρώματα «δίνουν και παίρνουν» με εκατέρωθεν κατηγορίες για «προνομιακές» σχέσεις με συγκεκριμένα επιχειρηματικά συμφέροντα.

Εντονο κλυδωνισμό προκαλεί η συζήτηση περί διαφάνειας και στο εσωτερικό της Ν.Δ. Η δημόσια αντιπαράθεση μεταξύ του επίτιμου προέδρου του κόμματος Κ. Μητσοτάκη και του Γ. Κεφαλογιάννη για τα γεγονότα που συνδέονται με την απόφαση της οικονομικής κυβέρνησης, το 1990, να ανατεθεί απευθείας από τον ΟΤΕ στην «Ιντρακόμ», αποτελεί μια μόνον εστία των προβλημάτων που καλείται να διαχειριστεί ο κ. Καραμανλής.

Και τούτο, διότι πρόσθετες εντάσεις έχουν δημιουργήσει οι επιθέσεις που δέχθηκε η Ντόρα Μπακογιάννη για το γεγονός ότι επανέφερε την πρόταση για εκλογή του προέδρου του κόμματος ανά διετία, μέσω της πύλης του «Φλας» (συμπερόντων του Σ. Κόκκαλη) στο Ιντερνέτ. Ενώ, βεβαίως, ερωτήματα έχουν εγερθεί εντός της Ν.Δ. και για τη μεταβολή της στάσης της αξιωματικής αντιπολίτευσης, η οποία —παράλληλα με την εκδηλωθείσα «υπόγεια» αντίδραση παραγόντων του ΠΑΣΟΚ— είχε ως αποτέλεσμα την απόσυρση της τροπολογίας του υφυπουργού Αθλητισμού Γ. Φλωρίδη για το επαγγελματικό ποδόσφαιρο.

Γ. Παπαντωνίου, Θ. Πάγκαλος, και άλλα στελέχη της κυβέρνησης αναφέρονται συχνά τελευταία για το φαινόμενο της διαπλοκής.